

Nevladine organizacije pozivaju države članice na odgovornost: Dogovor o Uredbi o instrumentalizaciji bit će konačan udarac ZAJEDNIČKOM europskom sustavu azila (CEAS) u Europi

rujan 2022.

Europska komisija predstavila je u prosincu 2021. Prijedlog Uredbe o rješavanju situacija instrumentalizacije u području migracija i azila. Prijedlogom se uvodi mehanizam kojim se državama članicama omogućuje odstupanje od njihovih odgovornosti na temelju prava EU-a o azilu u situacijama „instrumentalizacije” migracija. Mehanizam je trajno dostupan državama članicama koje se mogu pozvati na njega u više situacija, što im u biti omogućuje da po želji odstupe od svojih obveza.

Prema našem shvaćanju, među državama članicama postoji široka potpora za predloženu uredbu te češko predsjedništvo namjerava donijeti zajedničko stajalište do prosinca. U tom slučaju, to bi bio jedan od najbrže rješavanih zakonodavnih predmeta koji se odnose na azil u Vijeću. Tim se prijedlogom državama omogućuje odstupanje od prijedloga Uredbe o postupcima azila iz 2016. i prijedloga izmjene Uredbe o postupcima azila iz 2020., prijedloga preinake Direktive o uvjetima prihvata iz 2016. te prijedloga preinake Direktive o vraćanju iz 2018. Odstupanja su znatna i materijalna te bitno utječu na prava osoba koje traže zaštitu.

Niže potpisane nevladine organizacije snažno se protive uvođenju i uporabi koncepta instrumentalizacije i njegove kodifikacije u pravu EU-a; nadalje, odbijamo reforme prava Unije koje se temelje na dopuštanju raširenog odstupanja od prava EU-a iz sljedećih razloga:

- **Nerazmjerno je:** Ograničenje temeljnih prava osoba na koje se odnosi prijedlog toliko je opsežno da pobuđuje sumnje u nužnost i proporcionalnost mjera. Oспорavamo argument da bi postupci vlada trećih zemalja koje koriste ljude, uključujući one koji traže međunarodnu zaštitu, za destabiliziranje EU-a trebali dovesti do značajnog negativnog utjecaja na prava tih ljudi, među ostalim i snižavanjem standarda azila i otežavanjem podnošenja zahtjeva za međunarodnu zaštitu u Europi;
- **Kontraproduktivno je:** Trajno dostupnim odstupanjima ugrozit će se CEAS, a posebno njegova zajednička priroda. Prema upozorenju Suda Europske unije u vezi sa zlouporabom članka 78. stavka 3., reforme dovode do rizika od proizvoljnosti kod država članica koje primjenjuju različite standarde te po želji sudjeluju ili ne sudjeluju u CEAS-u. Neusklađenost sa standardima EU-a već je raširena i države članice koristit će se „instrumentalizacijom” kako bi opravdavale neprimjenjivanje pravila;
- **Nepotrebno je:** Postojeći pravni okvir državama članicama već omogućuje fleksibilnost u postupanju s promjenjivim situacijama na njihovoj granici, uključujući i mogućnost odstupanja, iako su strogo ograničena Ugovorima i sudskom praksom. U određenim okolnostima države članice mogu odrediti gdje treba podnijeti zahtjeve za azil, produljiti rok za podnošenje zahtjeva za azil i utvrditi niže standarde za materijalne uvjete prihvata;
- **Pogrešno je:** Zemlje često manipuliraju raseljenim osobama. To se događalo kroz povijest i dalje se događa, utječe na pojedine države članice, na cijelu EU i mnoge druge zemlje diljem svijeta. Nema logičnog razloga zašto bi manipuliranje ljudima zahtijevalo drugačiji režim azila. Na postupke vlada trećih zemalja kojima je cilj destabilizacija EU-a trebalo bi odgovoriti mjerama politike usmjerenim na te vlade trećih zemalja, a ne na ljude koji traže zaštitu, a koji su i sami žrtve takvih postupaka;

- **Nepravедno je (prema podnositeljima zahtjeva i nekim državama članicama):** Velike razlike u poštivanju zakonskih obveza u području azila dovode do različitog postupanja s osobama koje traže zaštitu na temelju načina njihova dolaska. Također dovode do povećanja odgovornosti država članica koje poštuju zakon. Sustav u kojem neke države članice često odstupaju, i stoga primjenjuju niže standarde, tvrdeći da se suočavaju s instrumentalizacijom, vjerojatno će utjecati na države članice koje i dalje primjenjuju više standarde, budući da nepoštovanje standarda prava Unije i međunarodnog prava potiče isto ponašanje.

Usto, postoji rizik da će se tim reformama narušiti poštovanje prava EU-a u cjelini. Uvođenje modela koji se temelji na dopuštanju odstupanja po želji u širokom rasponu okolnosti (većina situacija na granicama EU-a) predstavljat će presedan, osobito u trenutku kada se vladavina prava suočava s izazovima diljem Europe. Ne postoje dokazi da bi se uređenjem odstupanja potaknula bolja provedba ili usklađenost s pravom EU-a o azilu općenito.

Konačno, pravni okvir koji zemljama omogućuje da snize standarde za postupanje prema osobama koje traže azil i izbjeglicama kada se radi o instrumentalizaciji (vrlo česta pojava) vjerojatno će biti preslikan i drugdje u svijetu, čime se ugrožava globalni sustav zaštite.

Države članice zainteresirane za poboljšanje CEAS-a trebale bi se usredotočiti na dogovor o reformama kojima se sustavima azila pruža potpora za učinkovito funkcioniranje i kojima se štite prava, povećava usklađenost i jača povjerenje među državama članicama u tom konfliktnom području politike. Dogovor o prijedlogu Uredbe o instrumentalizaciji ima suprotan učinak i uništava azil u Europi time što dopušta državama članicama da po želji sudjeluju ili ne sudjeluju u CEAS-u.

Izvorno priopćenje Europskog vijeća za izbjeglice i prognanike (ECRE), kao i listu supotpisnica, pronađite [ovdje](#).

11.11.11

Accem

Action for Women Hellas

Amnesty International

Arsis - Association for the Social Support of Youth

AsyLex

AWO Bundesverband e.V.

Boat Refugee Foundation (Stichting Bootvluchteling)

Caritas Europa

Center for Research and Social Development IDEAS

Centre for Peace Studies

Changemakers Lab

Child Circle

Conselho Português para os Refugiados (Portuguese Refugee Council)

Convive Fundación Cepaim

Danish Refugee Council (DRC)

Diotima Centre for Gender Rights & Equality

DRC Greece

Dutch Council for Refugees

ECHO100PLUS
ECRE
Equal Legal Aid
Estonian Refugee Council
Europe Must Act
European Evangelical Alliance
European Lawyers in Lesvos (ELIL)
Fenix Humanitarian Legal Aid
Finnish Refugee Advice Centre
FOCSIV Italian federation christian organisations international volunteere service
France terre d'asile
Greek Council for Refugees (GCR)
Greek Forum of Migrants
Greek Forum of Refugees
HIAS Greece
Human Rights Watch
HumanRights360
I Have Rights
International Rescue Committee
Irida Women's Center
Irish Refugee Council
Jesuit Refugee Service Greece - JRS
JRS Europe
Kids in Need of Defense (KIND)
Legal Centre Lesvos
Lighthouse Relief
METAdrasi
Mobile Info Team
MSF
Network for Children's Rights
Northern Lights Aid
Norwegian Refugee Council
OPU - Organizace pro pomoc uprchlikum
Oxfam
PIC - Legal Center for the Protection of Human Rights and the Environment
Platform for International Cooperation on Undocumented Migrants (PICUM)
Plattform Asyl - FÜR MENSCHEN RECHTE
PRO ASYL
Red Acoge
Refugee Legal Support (RLS)
Refugee Support Aegean (RSA)

Refugees International
SAFE PASSAGE INTERNATIONAL AMKE
Save the Children
Second Tree
Spanish Commission for Refugees (CEAR)
Still I Rise
Stowarzyszenie Interwencji Prawnej (Association for Legal Intervention)
Swedish Refugee Law Center
Symbiosis-School of Political Studies in Greece, Council of Europe Network
The Border Violence Monitoring Network
The Swedish Network of Refugee Support Groups (FARR)
Transgender Europe
Vluchtelingenwerk Vlaanderen
Yoga and Sport With Refugees